АВГУСТ—ЗАРБДОР ОЙ!

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

16 ЙИЛ ЧИҚИШИ

161 (4152).

15 АВГУСТ

ЖУМА

1969 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин

ПАХТА УСТАЛАРИ

ОҚҚУРҒОН районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг пахта усталари бу йил 4175 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 32 центнердан «оқ олтин» етиштириш йўлида астойдил меҳнат қилишяпти. Хўжаликнинг пахтачилик бригадалари далаларида механизаторлар эртаю кеч ғайрат билан ишламоқдалар. Кун сайин яшнаётган ғўзалардаги ҳосил чўғи мажбуриятни қоплайдиган даражада.

Совхознинг М. Салма, А. Алчикова, А. Акромов, Қ. Мақсудов сингари пахта миришкорлари бошчилик қилаётган бригада деҳқонлари гектар бошига олинадиган ҳосилни 40 центнерга кўтариш иштиёқида меҳнат қилмоқдалар. Суратларда: (ўнгда) совхознинг илғор звено бошлиғи А. Орзиқулов ва бўлим ишчилар комитетининг раиси Т. Бостинов. (чапда) Трактор билан чеканка қилиш пайти.

Ф. ЛУТФИЛЛАЕВ фотолари.

МАТБУОТ— ОММАГА

СОВЕТ МАТБУОТИ халқчиллиги, ҳақиқат жарчиси, миллион-миллион меҳнаткашлар минбари бўлганлиги ва уларнинг туб мақсадлари йўлида хизмат қилаётганлиги билан кучли, обрў-эътиборлидир. Партиямиз бу ғоят қудратли идеологик қурол орқали халқ оммаси билан ҳар соат, ҳар минутда гаплашиб, маслаҳатлашиб туради. Меҳнаткашлар ўртасида олиб бораётган кўпқиррали сиёсий-тарбиявий ишларни матбуотимиз ёрдами билан амалга оширади.

Мамлакатимизда вақтли матбуотнинг ўсиб, омма орасида тобора кўпроқ тарқалиб бораётганлиги, матбуот ходимлари ҳақида, полиграфия саноатини ривожлантириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилинаётганлиги Коммунистик партиянинг бу соҳага жуда катта эътибор бераётганлигининг ёрқин мисолидир. Областимизнинг ҳамма районлари, шаҳарлари, йирик саноат корхоналари, олий ўқув юртлари ва қурилишларида газеталар нашр этилмоқда. Газета ва журналларнинг тиражлари тобора ўсиб, уларга бўлган талаб ҳам кучайиб бормоқда. Газета ва журналлар бориб етмаган корхона, хонадон, муассаса деярлик йўқ.

Матбуотимизнинг обрў-эътибори, оммавийлиги ва таъсирчан кучи унинг меҳнаткашлар ҳаёти билан қанчалик маҳкам боғланганлигида, уларнинг талаб ва эҳтиёжларига, мақсад ва истакларига ҳозиржавоблигида, мазмунининг бойлиги, хилма-хиллигида, воқеаларга тўғри, партиявий нуқтаи назардан муносабатда бўлабилишидадир. Газета ва журналларга эҳтиёж кучайган сари уларнинг тиражлари ҳам йил сайин ошиб бормоқда. Матбуот саҳифасидаги катта ёки кичик хабар ва мақоланинг халқ овози, фикри ва зикрини ифода этаётганлиги, уларнинг ҳар бир сони асосан меҳнаткашлар хат-хабарлари ва мақолалари билан чиқаётганлиги, газета ва журналлар ишида ва фаолиятида омманинг актив иштирок этаётганлиги — совет матбуотига хос олижаноб фазилатлардир.

Мамлакатимизда 1970 йил учун газета ва журналларга обуна бўлишга тайёргарлик ишлари бошланди. Бу кампания ғоят муҳим идеологик воқеа бўлиб, партия ташкилотлари, алоқа ва «Союзпечать» ходимларидан уни ҳар тарафлама уюшқоқлик билан юксак савияда ўтказиш талаб этилади. Шунга эришайликки, ҳар бир меҳнаткаш ўзи истаган газета ва журналига вақтида ёзилсин. Обуна қабул қилинадиган жойларда, алоқа бўлимлари, қабул пунктлари ва киоскаларда ҳозирдан амалий ишга киришиш, жамоатчи матбуот тарқатувчиларни бу ишга кенг жалб этиш лозим. Корхона ва муассасаларда, колхоз ва совхозларда, маҳалла ва аҳоли кўп яшайдиган жойларда, шаҳар ва районларда янги йил обунасига бағишлаб турли шиор ва плакатлар, виставка ва кўргазмалар, ташвиқот-тарғибот лавҳалари уюштириш, матбуотимизнинг мамлакат сиёсий ва хўжалик ҳаётидаги, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш борасидаги жуда катта ташкилотчилик ва пропагандистик ролини оммага тушунтириш — ғоят муҳим вазифалардандир.

Газета ва журналларга обуна бўлишни муваффақиятли ўтказиш партия ташкилотлари, алоқа бўлимлари ва матбуот ходимларининг ишчанлиги, қобилиятлиги, омма ўртасида ташвиқот-тарғибот ишларини юксак даражада уюштиришларига кўп жиҳатдан боғлиқ эканлигини унутмаслик керак. Бу соҳада Ўрта Чирчиқ, Бўка район партия комитетлари ва айрим шаҳар партия комитетлари, бошланғич ташкилотлар олиб бораётган ишлар диққатга сазовордир.

Бу районларда газета ва журналларга обуна ишларини олиб боришда коммунистлар, алоқа ходимлари ва жамоатчилик актив қатнашади. Улар жойларда суҳбат ва учрашувлар ўтказадилар. Район газеталарининг ходимлари ўз ўқувчилари билан тез-тез учрашиб турадилар. Газетхонлар конференциялари, алоқа ходимлари йиғилишларида омманинг талаб ва эҳтиёжлари, қандай масалалар уларни қизиқтираётгани, газеталар саҳифаларида қайси темаларда материаллар ўқишни исташлари ҳисобга олинади ва ўрганиб чиқилади.

Газета ва журналларни ўз вақтида обуначиларга етказиб бериш ғоят муҳим ишдир. Партия ташкилотлари бу масалага эътибор бериб, бирмунча тадбирларни амалга ошираётган бўлсалар ҳам, афсуски, баъзи жойларда алоқа ходимларининг айби билан газета ва журналлар ўз эгаларига вақтида бориб етмайди. Уч-тўрт кунлаб, ҳатто ундан ҳам кўпроқ вақт алоқа бўлимларида ёки бошқа жойларда қолиб кетади. Ишимиздаги бу нуқсон ва камчилик меҳнаткашлар томонидан ҳақли равишда норозилик туғдирмоқда. Агар бу соҳадаги тартибсизликлар, беғамлик ва масъулиятсизлик тезда тугатилмаса, алоқа ходимларининг эътибор ва ишчанлиги оширилмаса, ишимизга салбий таъсир кўрсатиши мумкин. Партия ташкилотлари ва алоқа органлари энг яхши жамоатчи матбуот тарқатувчилар, почтальонлар, алоқа бўлимлари иш тажрибасини кенг оммалаштиришлари лозим.

Областимиз меҳнаткашлари беш йилликнинг тўртинчи йили вазифаларини муваффақиятли тугаллаб, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун курашмоқдалар. Уларнинг мардонавор меҳнатларини матбуот саҳифаларида жўшқин, қалб ҳарорати билан ёрқин ифода этиб бериш, партия сўзларини оммага етказиш — ғайрат ва шижоат кўрсатиб ишлашни талаб этади. Газета ва журналларни омма ўртасида тарқатиш, уларни ҳар бир меҳнаткаш хонадонига етказиб бериш — муҳим партиявий ишдир. Улуғ доҳиймиз ва Коммунистик партиямиз бу ишга ҳаммавақт эътибор берганлар. Газета ва журналларга обуна бўлишни ҳамма ерда намунали ўтказайлик. Матбуотнинг омма билан алоқасини янада мустаҳкамлайлик. Халқимиз, партиямизнинг кучли идеологик қуроли бўлган матбуотимизнинг ҳаётбахш ва илҳомбахш сўзларидан маънавий озуқа, кундалик ҳаётига йўлланма олсин. Газета ва журналлар — оммага!

ХОСИЛГА-ҲОСИЛ ҚЎШАМИЗ

Кенгашли ишга нима етсин. Бу йилги шароитда айниқса яхши маслаҳат амалий жиҳатдан катта аҳамиятга эга. Областимиздаги пахта усталаридан бир группасининг газета орқали берган маслаҳатлари биз учун катта ёрдам бўлди. Чунки бу йилги ноқулай об-ҳаво шароити деҳқонларни бирмунча чалғитиб қўйди. Ғўза парвариши, айниқса чигит экиш билан бир вақтда бериладиган ўғит тўла берилмади. Суғориш кечикди. Ғўзанинг кўриниши соғлом. Кўчат йилдагидан кўп, ўзи дуркин бўлса ҳам гуллаши одатдагидан орқада. Пахта усталари шуларни ҳисобга олиб айни кунларда нима қилиш кераклигини кўрсатиб бердилар. Ўз тажрибаларини ўртоқлашдилар. Улар ғўзани ҳосил олишдаги ривожини тезлаштириш учун ўғит солиш, маҳаллий ўғитдан мумкин қадар кўпроқ фойдаланиш, ғўзага сув қўйишни жадаллаштириш, сувчилар сонини ошириш тўғрисида маслаҳат бердилар.

Бу жуда тўғри фикр. Биз ўз хўжалигимизда бундай агротехника тадбирларини амалга ошириш учун режалар тузиб олдик. Ҳозир колхоз бўйича ғўзани учинчи сув тараш бошлаб юборилди.

Колхозимизда 103 киши сувчилик қилаётган эди. Зарур вақтда уларни 140 кишигача етказиш чораларини кўрдик. Кўпчилик майдондаги ғўзалар икки марта озиқлантирилди. Ҳадемай ғўзага азотли ўғит солиш тўхтатилади. Ундан кейин ғўзага гўнг солиш мўлжалланяпти. Бунинг учун 2000 тонна гўнг тайёр. Уни айрим зарур жойларга сув билан шарбат қилиб оқизилади.

Ғўзани суғориш айни кунларда жуда катта агротехника тадбири ҳисобланади. Шу жиҳатдан сувчиларнинг иши мўл ҳосил етиштиришда ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Шуни назарга олиб сувчиларга моддий рағбатлантириш асосида ҳақ тўлаш муҳим роль ўйнайди. Масалан, қир ерлардаги ғўзага сув қўйиш билан паст ердаги ғўзага сув қўйиш бир хил эмас. Қирда қийин, пастда бирмунча осон. Шунинг учун биз қир ерларнинг 1 гектарини мавсумда суғориш учун 34 сўм 35 тийин, паст ерларни суғориш учун 21 сўм 23 тийин ажратдик. Бундан ташқари сувчилар иш кийими, иссиқ овқат билан таъминланди. Ҳар бир кишига бир кунда 1 сўм 10 тийин сарфлаб бепул овқат беріляпти.

Ғўзани кечаси суғориш билан кундузи суғоришда фарқ бор. Шунинг учун тунда ишловчи сувчиларга 10 процент миқдорида қўшимча ҳақ тўланмоқда. Бундан ташқари ғўза белгиланган муддатда сифатли суғорилса сувчига яна 15 процент қўшимча ҳақ тўланаётир. Бу тадбирлардан колхозимиздаги ҳамма сувчилар хурсандлар.

Ҳозирча сув сероб. Айрим бригадаларга насос билан сув чиқариляпти. 9-бригада ерига темир йўл тагидан ўтадиган қувурдан сув келарди. Бу сув камлик қилиб қолгани учун бошқа томондан сув келтирилди. Далага насос билан сув чиқарилди.

Тўлаган Саидбеков, Тўрабой Юнусов, Турсунбой Ниёзов, Оғабек Фардабоев, Мутал Саидумаров, Латип Маҳкамов сингари кишилар колхозимизнинг илғор сувчилари ҳисобланадилар. Бундай кишилар колхозимизда кўп.

Бу йил колхозчиларимиз 1320 гектар ерга чигит экиб 4000 тонна «оқ олтин» етиштириш мажбуриятини олганлар. Бунинг учун тўла замин бор. Гектарларда кўчат йилдагидан сероб. Ҳамма гап ишни бўшаштирмай, илғорлар маслаҳати асосида олиб борсак, белгиланган тадбирларни бажарсак натижаси ёмон бўлмайди. Буни албатта амалга оширамиз

Абдилахат ҚАРШИБОЕВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги Куйбишев номли колхоз раиси.

ҲОСИЯТ Саидаҳмедова Ўрта Чирчиқ районидаги Карл Маркс номли колхознинг пешқадам механик-ҳайдовчиларидан ҳисобланади. У бу йил ўз машинаси билан 100 тонна пахта териб бормоқчи. Ҳосиятхон ана шу сўзининг устидан чиқиш учун терим машинасини мавсумга ўз вақтида тайёрлаш мақсадида ремонтни сифатли ўтказмоқда. Суратда: Ҳ. Саидаҳмедова.

Қ. РОЗИҚОВ фотоси. ЎзТАГ.

КЎСАК КЎПАЙМОҚДА

Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозининг пахтакорлари 1220 гектар майдонда мўл ҳосил тўплаш иштиёқи билан яшаяптилар. Бу ерда ҳар гектар ердан 30—35 центнердан хирмон кўтариш учун курашаётган илғор звено, бригадаларнинг номларини кўплаб учратиш мумкин.

Барвақт чеканка қилинган майдонлардаги ғўзаларда кўсаклар борган сари кўпаймоқда. Абдумурод Абдиумаров бошчилик қилаётган бригада майдонлари бундан бир ҳафта илгари чеканкадан чиқарилган эди. Ҳозир у майдонлардаги кўчатлар гулларни тугунчаларга айлантирмоқда. Рихсихон Боймaтова, Муҳаббат Ҳасанова, Матлуба Туранова, Ўктам Исмоилова каби тиниб-тинчимас деҳқонлар қатор оралаб ғўзаларни шамоллатяптилар.

Механизаторлар ғўзани чуқур культивация қилаётирлар. Юсуф Холиев, Сулаймон Мадалиев, Рихсибой Илашев каби сувчилар ишни икки сменада ташкил қилиб, шарбат сувини бермоқдалар.

Пахтакорлар қатор ораларига ишлов беришни давом эттириш билан бирга ғўзани дефолиация қилишга ҳам тайёргарлик кўрмоқдалар

Э. ТОШМУРОДОВ.

БЕДА ТОПШИРИШ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

КАЛИНИН, (Телефон орқали олинди). Районидаги техника ёрдами билан суғориш илмий-техника станциясининг коллективи катта ғалабани қўлга киритди.

Бу ерда беда сунъий суғориш йўли билан ўстирилиб, парвариш қилинган эди. Ҳосил яхши бўлди. Икки ўримнинг ўзидаёқ давлатга беда топшириш йиллик плани 120 процент адо этилди.

— Биз, — дейди станция директори ўртоқ А. Одилов, — ҳозиргача ҳар гектар ердан пландаги 60 ўрнига 80 центнердан беда ўриб олишга эришдик. Бедани сунъий суғориш намунали олиб борилмоқда. Яна икки марта ўриб оламиз. Ҳар гектар ердан топшириладиган ҳосилни 100 центнердан га етказиб, зиммамизга олган социалистик мажбуриятимизни албатта бажарамиз.

ЧОРВАДОРЛАР ҒАЙРАТИ

Орджоникидзе районидаги Киров номли колхоз чорвадорлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XV пленуми қарорларини амалга ошириш учун курашиб, меҳнатда янгидан-янги ютуқларни қўлга киритяптилар.

Хўжаликда кўпгина соҳалар бўйича берилган давлат плани ошириб адо этилаётир. Колхозда ҳар бир қўйдан пландагига нисбатан кўп жун қирқиб олинди. Йиллик топшириқ биринчи қирқимнинг ўзидаёқ ортиғи билан адо этилди. Давлатга 2,5 минг центнерга яқин серқаймоқ сут топширилди.

Чорвачиликни ривожлантириш ва маҳсулдорлигини оширишда М. Маҳаматов, И. Ўтаев, М. Жўраева, Г. Султонова каби илғорларнинг муносиб ҳисса қўшаётганликлари сабабли квартал, ярим йиллик планлар ортиғи билан бажариляпти.

Хўжаликда молларни семиртириш, сут булоғини кўпайтириш билан бир вақтда чорва қишловига ҳозирлик кўриш қизгин. Беда ўрими, дағал хашак тайёрлаш қизгин боряпти. Чорва бинолари ремонтдан чиқариляпти.

М. АСАТОВА.

* * *

Оққўрғон районидаги Свердлов номли колхознинг паррандабоқарлари тухум тайёрлаш йиллик планини 114 процент адо этдилар. Улар давлатга 28,5 минг дона тухум топширдилар.

«Заря коммунизма» колхози паррандабоқарлари ҳам ғалаба рапорти беришди. Улар 25 минг ўрнига 25,8 минг дона тухум сотдилар.

Ғ. ТОЖИБОЕВ.

В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига олинган социалистик мажбуриятларни бажариш учун бу йил 4 миллион 100 минг тонна пахта олиш учун кураш республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг умумхалқ кураши бўлиб қолди.

(Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Республика колхозлари, совхозлари ва тайёрлов пунктларини 1969 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлашга ҳозирлаш тўғрисида»ги қароридан).

ПАРТИЯВИЙ-ТАШКИЛИЙ ИШЛАРНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК

(БУКА РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИДАН)

Доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг шонли 100 йиллиги тобора яқинлашмоқда. Барча совет кишилари қатори Бўка райони меҳнаткашлари ҳам бу муборак санани меҳнатда улкан ютуқларни қўлга киритиш билан кутиб олишга интилмоқдалар. Район аҳли бу йил 77 минг тонна «оқ олтин» ҳосили етиштиришга бел боғлаган. Чорвадорлар ҳам юксак марраларни кўзлаганлар. Шу кунги меҳнат зиммадаги мажбуриятга яраша бўлмоқда.

Районда гўшт, тухум, жун сотиш ярим йиллик плани ва ғалла сотиш йиллик плани муваффақиятли адо этилди. Саноатчилар ҳам ярим йиллик топшириқни шараф билан бажардилар. Пахтакорлар ғўза парваришини кучайтириб, далаларда мўл ҳосил тўпламоқдалар. Бу ютуқларнинг барчаси омма ўртасида ташкилий-тарбиявий, партиявий-сиёсий ишларни яхшилаш, меҳнаткашлар активлигини ва коммунистлар авангардлигини ошириш туфайли қўлга киритилмоқда.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюросининг Тошкент область партия ташкилотининг ҳисоботи юзасидан 1968 йил 25 сентябрда қабул қилган қароридан сўнг район партия ташкилоти ўз ишларидаги камчиликларни бартараф этишга қаратилган қатор тадбирлар белгилади.

Область партия комитети ҳисоботини тайёрлаш пайтида Бўка район партия ташкилоти иши ҳам текширувдан ўтказилган эди. Ўшанда партиявий-ташкилий, оммавий-сиёсий ишларни йўлга қўйишда содир бўлган бир қатор камчиликлар очиб ташланган эди. Партия ташкилотлари кейинги вақтларда кўпроқ хўжалик ишлари билан машғул бўлиб, партиявий-сиёсий ишларга етарли эътибор бермай қўйилганлиги, ишлаб чиқаришнинг ҳал қилувчи участкаларида коммунистларнинг авангардлик ролини таъминлаш, тарбия мактаби бўлган партия мажлисларини юксак савияда ўтказиш, ишни перспектив план асосида олиб бориш лозимлиги қарорда уқтирилган эди.

Қарорда шунингдек, КПСС Устави талаблари ҳам қониқарсиз бажарилаётганлиги кўрсатилиб, Коммунистларга партиявий топшириқ бериш ва унинг бажарилиши устидан контроллик ўрнатиш, танқид ва ўз-ўзини танқид, партия сафини илғорлар ҳисобига тўлдириб бориш, кадрларни ўқитиш ва омма ўртасида сиёсий ишлар олиб боришни кучайтириш лозимлиги айтилди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюросининг Тошкент область партия ташкилоти ҳисоботи юзасидан қабул қилган қарори ўтган йилнинг 5 октябрида район партия комитетининг аъзолари, аъзоликка кандидатлар, бошланғич партия ташкилотлари секретарлари иштирокида кенг муҳокама қилинди. Сўнг бўлиб ўтган партия комитети бюросида қарорни бажариш юзасидан конкрет тадбирлар белгиланди. Қарорни муҳокама қилишда жами 2103 коммунист қатнашди ва 313 киши таклиф ва мулоҳазалар билан чиқди.

Район партия комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленумида доклад қилган **область ижроия комитетининг раиси Э. Т. Шайхов** Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюроси қарорининг Бўка районида қандай бажараётганлиги устида батафсил тўхталиб шуларни айтди: Ўтган йилнинг 1 августигача районда ҳаммаси бўлиб 105 бошланғич, 70 цех партия ташкилоти, 121 та партия группаси мавжуд эди. Ҳозир эса партия ташкилотлари сони 112, цех партия ташкилотлари сони эса 109 тага кўпайди. Шу йилнинг ўтган даври мобайнида область партия комитетининг қарори билан биргина «Коммунизм» колхозида 7 та партия ташкилоти тузилди.

Коммунистларни жой-жойига қўйиш иши ҳам анча яхшиланди. Район партия ташкилоти ҳисобидаги 2797 коммунистдан 1159 колхозда, 547 киши совхоз ишлаб чиқаришида меҳнат қилмоқда. Илғорлар ҳисобига партия сафи кенгайиб бормоқда. Ўтган йилда 141 киши партия аъзолигига кандидатликка қабул қилинган бўлса, шу йилнинг ўтган етти ойи давомида 109 киши КПСС аъзолигига кандидатликка қабул қилинди. Партия аъзолари сафини ишчилар билан тўлдиришга алоҳида аҳамият берилмоқда. Ўтган йилнинг биринчи ярмида КПСС сафига 17 ишчи қабул қилинган бўлса, шу йилнинг биринчи ярмида 31 ишчи партияга қабул қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси қарорида кўрсатилган камчиликларни тугатишда 1-«Пискент», 2-«Пискент» совхозлари, Ҳамза номли колхоз, «Узсельхозтехника»нинг район бирлашмаси партия ташкилотлари ибратли тадбирларни амалга оширмоқдалар.

Лекин, ҳамма жойда ҳам камчиликларни бартараф этиш учун жиддий курашилмаяпти. Ленин номли, Тимирязев номли, «Ленин йўли» колхозларида ҳали ҳам эскича усулда иш тутилаяпти. Бу жойларда партия йиғилишларини ўтказиш қоидалари бузиляпти, коммунистлар активлиги оширилмаяпти, партия сафи ўсмаяпти.

Доклад бўйича музокарада сўзга чиққан **2-«Пискент» совхози партия ташкилотининг секретари Д. Турғанбеков, «Партия XX съезди» колхози раиси М. Ҳайитбоев, район комсомол комитетининг секретари Э. Жўраев, Ленин номли колхоз бошланғич партия ташкилоти секретари Э. Мамраев, район партия комитетининг биринчи секретари Т. Ражабов** ва бошқа ўртоқлар қарорда кўрсатилган камчиликларни тезроқ тугатиш юзасидан ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирдилар.

Пленум муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

МАҲОРАТ МАКТАБИ

Бундан икки йил муқаддам Калинин районида журналистика билимлари халқ университети ташкил этилган эди. Университетнинг ўқув планида райондаги ишчи ва деҳқон мухбирлари — колхозчилар, ишчилар, қишлоқ зиёлиларини партия ва совет матбуотининг назарий ва амалий асослари билан таништириш, улуғ доҳиймиз В. И. Лениннинг матбуотимиз принциплари тўғрисидаги таълимоти билан, шунингдек матбуот жанрлари — хабар, репортаж, лавҳа, фельетон ва очеркларнинг жанр хусусиятлари билан таништириш мақсад қилиб қўйилган эди. Машғулотларга 45 ишчи ва деҳқон мухбири, деворий газеталарнинг редакторлари, маҳаллий радиоэшиттириш ташкилотчилари қатнашдилар.

Университет машғулотларида «В. И. Ленин ва совет матбуотининг шаклланиши», «Ленин ва «Искра» газетаси», «В. И. Ленин коммунистик тарбия тўғрисида», «Совет матбуоти ишчи-деҳқон мухбирлари ҳаракати тарихидан», «Меҳнатга коммунистик муносабатни тарбиялашда қўйи матбуотнинг роли», «Қўйи матбуотга партия раҳбарлиги», «Деворий газетани макетлаштириш» сингари темаларда лекциялар тингланди.

Журналистика билимлари халқ университети машғулотларида матбуотимиз жамоатчиларининг амалий малакаларини оширишга ҳам алоҳида аҳамият берилди. Жумладан, тингловчилар ёрдамида техника ремонтининг боришини текшириш юзасидан оммавий рейдлар ўтказилди. Улар редакция ходимлари билан биргаликда хўжаликларга чиқиб, техника ремонтининг аҳволини текширдилар, рейд материаллари «Ленинчи» район газетасида эълон қилиб борилди. Тингловчилар район босмахонасига экскурсияга бориб, газета чиқариш жараёни билан танишдилар. Ўзбекистон Халқ Хўжалиги ютуқлари Виставкасида бўлдилар.

Шуни айтиш керакки, халқ университети машғулотлари ишчи-деҳқон мухбирларининг ёзиш малакасини оширишга катта ёрдам берди. Улар турмушга яқинроқ турадиган, воқеа ва ҳодисаларни синчковлик билан ўрганиб, тўлақонли материаллар ёзадиган бўлиб қолдилар. Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги, ВЛКСМнинг 50 йиллиги муносабати билан эълон қилинган ижодий конкурсларда тингловчилардан Ғ. Абдуллаев, С. Илёсов, М. Жаъфаров, Т. Жўраев, Е. Обидов, Ш. Абдуллаев ўртоқларнинг очерк ва лавҳалари тақдирланди.

Умуман, журналистика билимларини эгаллаш қишлоқ мухбирларининг активлигини оширди. Икки йилда «Ленинчи» район газетасининг ўзига келган материаллар деярли 2,5 марта ошди.

Икки йиллик ўқув тугади. Яқинда район журналистика билимлари халқ университети машғулотларига якун ясалиб, тингловчиларга дипломлар топширилди. Улар орасида «Москва» колхозининг аъзоси, ёш шоир Ғ. Абдуллаев, Охунбобоев номли колхоз аъзоларидан С. Илёсов ва А. Абдурасулов, ишчи Р. Ҳамроқулов, ҳаваскор шоира У. Абдуазимова, медицина ходимларидан Ш. Абдуллаев, Х. Йўлдошев, К. Маркс қишлоқ Советининг ходими Т. Жўраев ва бошқа ўртоқлар бор.

Ж. САЪДУЛЛАЕВ,
Калинин район журналистика билимлари халқ университетининг ректори.

САРАТОВЛИКЛАР ТАШАББУСИГА ҚЎШИЛИБ

Тошкентдаги Охунбобоев номли бош кийимлар фабрикаси коллективи ярим йиллик планини ортиги билан бажарган эди. Планга қўшимча беш минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришган эди.

Саратовликлар чақириғига қўшилган фабрика ишчилари маҳсулот сифатини оширишга ҳам интилишяпти. Бош кийимларнинг 95,8 проценти аъло ва яхши баҳоланди.

Ихтирочи ва рационализаторлар маҳсулот ишлаб чиқариш ва унинг сифатини оширишга айниқса катта ҳисса қўшмоқдалар. Ишлаб чиқаришга жорий қилинган олтита таклиф 1300 сўм маблағни тежаш имкониятини берди.

Шу кунларда мусобақа авж олган. Мастер С. Гуревич бошлиқ бригада аъзолари пешқадам. М. Ҳусанова, Л. Қосимова, Т. Кузовкина каби ишчилар кунлик ва ойлик планларини муттасил 120-130 процент бажаришяпти.

Фабрикада ёшлар кўпчиликни ташкил этади. Уларнинг меҳнати ва дам олиши учун барча қулайликлар яратилган. Спорт ишлари яхши йўлга қўйилган. Бадиий ҳаваскорлар тўгараги ташкил қилинган.

Беш йиллик планни муддатидан олдин бажариш иштиёқи билан меҳнат қилаётган фабрика азаматлари суръатни кундан-кунга жадаллаштирмоқдалар.

Е. АЗИМОВ.

ТОШКЕНТдаги қоғоз комбинатида илғорлар сафи кундан-кунга кенгайиб бормоқда. Суратда: машинист Зоҳид Мираҳмедов. У ўз агрегатини моҳирона бошқариб, корхона ютуғига муносиб ҳисса қўшмоқда.

А. Палехов фотоси.

● ● ● ● ● ● ● ● ●

ЎЗБЕКИСТОН трактор-йиғув заводининг 1-цехи ишчилари ўртасидаги мусобақада ўртоқ Е. Ефимов ҳам пешқадамлик қилмоқда. У смена топшириғини доим 130-140 процентдан бажармоқда. Суратда: ўртоқ Е. Ефимов иш устида.

А. Палехов фотолари.

САҲОВАТЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

«Ўзбекгидроэнергострой» тресги бош инженери Александр Вавилов хонасидамиз. Деворга осиғлиқ улкан харита, катта-кичик ГЭСларнинг макетлари бу ерга кирган кишининг диққатини тортмай иложи йўқ. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби, техника фанлари кандидати бўлмиш бу йирик мутахассис оқ калька қоғозига аллақандай белгилар қўяди, сўнгра қўйилган белгини ён дафтарига кўчиради.

Бош инженернинг фикрини чалғитмаслик мақсадида бироз кутишга тўғри келди. Ниҳоят у сўнгги белгиларни кўчириб бўлди-да, қоғоздан кўзини узди.

— Келинг, хизмат?, — деди у қиров қўнган сочларини қўли билан тараб.

Мақсадга кўчдик. Александр Семёнович бироз ўйланиб турди-да, харита ёнига яқинлашди. Кейин яқинроқ келинг, ишорасини билдириб, салмоқлаб гап бошлади:

— Маълумки, трестимиз коллективи фақат электр станциялари бунёд этиш билан чегараланмай, мамлакатимизда энг йирик мутахассис кадрлар ҳам тайёрлайди. Трест ишчилари, инженер-техник ходимлари томонидан барпо этилган Ангрен, Тошкент, Тахиатош ва бошқа йирик иссиқлик электр станциялари эндиликда ўлкамиз энергетикасининг қудратли базасига айланди.

Биз саноат объектлари ҳамда турар-жой бинолари ҳам бунёд этамиз. Шунинг учун ҳам бу ерда турли касб эгаларини учратишингиз мумкин.

11 мингдан ортиқ кишиларни ўз бағрига олган трест бундан 37 йил муқаддам ташкил топган. Мана шу ўтган давр ичида фақат Чирчиқ-Бўзсув каскадида ўндан ортиқ электр станция ишга туширилиб, ўн минглаpча хонадон, саноат корхоналари, муассасалар Ильич нуридан баҳраманд этилди. 1953 йилда эса иссиқлик электр станциялари қурилишига асос солинди. Ангрен шаҳрида бунёд этилган 600 минг киловатт-соат қувватга эга бўлган мазкур станция маҳаллий кўмир билан ишлайди.

Мирзачўл даштларини ўзлаштириш, кучли насос коллекторлари ўрнатиш, Аму-Бухоро каналини ташкил этиш ва ташна чўлга ҳаёт бахш этишда трест инженер-техникларининг қўшган ҳиссаси салмоқли бўлди.

Рақамларга мурожаат этайлик. «Ўзбекгидроэнергострой» трести ташкил этилгандан то шу кунгача икки ярим миллион киловатт-соат қувватга эга бўлган гидравлик ҳамда иссиқлик электр станциялари, тўрт минг километрга яқин 35-110-220 киловатт қувватга эга бўлган магистраль электр симлари, бир миллион квадрат метрдан ортиқ турар-жой бинолари ҳамда маданий-маиший муассасаларни фойдаланишга топширди.

Шундай. Трестимиз шарафли йўлни босиб ўтди. Республикамиздаги, қолаверса Ўрта Осиёда ишлаб турган энергия базалари тарихи бевосита «Ўзбекгидроэнергострой» ташкилоти билан узвий боғлиқдир. Афсонавий Фарҳод гидроэлектр станцияси қурилишида, Сирдарёни жиловлаб, бунёд этилган Қайроққум ГЭСида ва бошқа гидростанциялар каскадида трест ишчилари, инженер-техник ходимлари қаҳрамонлик намуналари кўрсатишди.

Республика энергетика базасини ташкил этиш ва ривожлантиришда ана шундай катта хизмат кўрсатгани учун партия ва ҳукуматимиз Улуғ Ватан уруши давом этаётган бир пайтда нур таратувчиларни Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирлади.

Шу кеча-кундузда ҳам трест ходимлари шарафли меҳнат вахтасида туриб ишлаб, электр қувватини кўплаб ишлаб чиқармоқдалар. Бундай ютуқларни қўлга киритишимизда Л. Брискин, А. Звонцов, А. Иваcенко, Х. Стадников каби йирик мутахассисларнинг хизматлари айниқса салмоқлидир.

Бундай ўйлаб қарасак, талайгина ишлар қилиб қўйибмиз. Лекин вазифалар беҳисоб. Жумладан, бешйилликнинг охиригача 300 минг киловатт қувватга эга бўлган Чорвоқ ГЭСининг икки агрегатини, 640 минг киловатт қувватга эга бўлган Тошкент ГРЭСининг тўрт блокини, 100 минг киловатт энергия берадиган Тахиатош ГРЭСини фойдаланишга топширишимиз, шунингдек Сирдарё ГРЭСи қурилишини кенг кўламда бошлаб юборишимиз лозим. Пойтахт областининг Ғазалкент, Хўжакент қишлоқларида янги электр станциялари бунёд этишни мўлжаллаб турибмиз.

Мазкур масалаларни ўз вақтида уддасидан чиқиш учун бешйилликнинг охиригача 200 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришимиз лозим. Ўйлаймизки, Меҳнат Қизил Байроқ орденли коллективимиз бу вазифаларни ҳам шараф билан уддасидан чиқади.

Я. САЛИМОВ.

ҚИБРАЙ ОБОД БЎЛМОҚДА

Қибрай қишлоғи Орджоникидзе районининг энг обод ва кўркам жойларидан бирига айланиб бормоқда. Қишлоқ ўртасидан ўтган марказий кўчанинг икки четига меҳнаткашлар учун қурилган турар-жой бинолари қишлоқ ҳуснига-ҳусн қўшиб турибди.

23-қурилиш бошқармасининг прораб Тельман Усмонов раҳбарлик қилаётган комплекс бригада аъзолари шу кунларда ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Улар қишлоқ марказида 32 оилага мўлжалланган тўрт қаватли бинони қуриб битказиш арафасида туришибди. Аҳил қурувчилар 3 та уч қаватли бинони фойдаланишга топширган эдилар. Ҳозир тўртинчи уйнинг сўнгги қаватига ғишт терилмоқда. Бу бинони муддатидан беш кун илгари, яъни 25 ноябрда меҳнаткашларга совға қилиш ниятида ишлашяпти.

Бригада 14 кишидан иборат. Унга моҳир бинокор Каюм Қодиров бошчилик қилмоқда. Бригаданинг кўпчилик азаматлари комсомол-ёшлардир. Улар ҳар минутнинг қадрига етиб, қурилиш материалларини тежаб-тергаб сарфламоқдалар.

Бригадада ишлаётган комсомол-ёшларнинг ишига назар ташлар экансиз, уларнинг чаққонлик билан ғишт тераётгани, иккинчиси эса сифатли қоришма тайёрлаётганини кўриб севинасиз. Ғишт терувчи Л. Дзюба, электр пайвандчи Ю. Зеленцев каби илғорлар кўпчиликка ўрнак бўлиб, кунлик ва ойлик иш нормаларини доимо ошириб адо этмоқдалар.

Қ. МУҲАММАДЖОНОВ,
ТошДУ студенти.

ХИМИЯ ГИГАНТИ

РЕСПУБЛИКАМИЗНИНГ янги улкан химия корхонаси Олмалиқда бунёд этилмоқда. Юзлаб оташқалб қурувчилар бу янги объектни шу йилнинг ноябрь ойида фойдаланишга топшириш учун ғайрат-шижоат кўрсатишяпти. Ҳар бир дақиқа ҳисобда. Кўплаб участка ва бригадаларнинг коллективлари янгича график асосида иш олиб бормоқдалар. Ҳозиргача асосий цехларнинг корпуслари кўкка бўй чўзди. Ўнлаб мутахассислар, инженер-техник ходимлар зарур асбоб-ускуналарни ўрнатмоқдалар. Суратда: беш йилликнинг зарбдор объекти қурилишидан бир лавҳа тасвирланган. Асосий экстракция цехида монтаж ишлари кун сайин кучайтирилмоқда.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотолари.

ЎЗБЕКИСТОН—ОЛТИНГА КОН

Бухорода ясалган олтин тангалар Испания, Венгрия, Туркия ва Петербург бозорларида муомалада бўлганлиги кўпчиликка маълум. Лекин, бу тангалар учун олтин қаерлардан қазиб олинганлиги асрлар давомида «сир» сақланиб келар эди.

Ҳозирги кунда кетма-кет топилаётган қадимий essential кончилар ёдгорлиги — шахталар, шлаклар, тош босиб қисилиб қолган кишиларнинг скелет суяклари ва оёқ-қўли солинган кишан парчалари кишини узоқ тарих оғушига тортиб кетади. Асрлар давомида олтин конларининг сир сақланиши сабабларини топишга мажбур этади.

Тарихий ҳужжатлар ва табиий ёдгорликлар шундан далолат берадики, ўз замонасида топилган ва қазиб олинган олтин конлари Бухоро амири авлодлари қўлида бўлган. Ҳар бу олтин конларини ниҳоятда сир сақлаш мақсадида уни қазиб олиш учун қулларни Афғонистон, Эрон ва Туркия бозорларидан сотиб олиб, уларнинг кўзларини боғлаб туяларга миндирган ҳолда олтин конларига келтирилганлар. Сўнг қулларнинг кўзларини очганлар. Бечора қуллар қаёқдан ва қаерга келганларини англамаган ҳолатда оёқ ва қўлларига кишан солиниб, олтин қазишга киришганлар.

Октябрь революциясидан сўнг олтин конларини Ўрта Осиёда, айниқса Ўзбекистон ва Тожикистон ерларидан излаб топиш ишлари 1928—1929 йилларда ташкил топади. Бу ишлар Помир—Тожик экспедициясига топширилади. Германиядан геологлар таклиф этилади. Олтин қидирув ишлари кўрсатилган республикаларнинг баланд тоғ районларида бошлаб юборилди. 1933 йилгача давом этган олтини қидирув ишлари ўз самарасини кўрсата олмади.

1941 йилдан сўнг Ўзбекистон геологлари Қизилқум саҳроларига ҳужумни бошлаб юбордилар. У ерлаpда кетма-кет бир неча қадимий кончилар изи — шахта харобалари топила бошланди. Улардан «олтин ва феруза қазиб олинган» деган тахминлар пайдо бўлди. Бу истиқболли фикрлар қаторида Қизилқумда «олтин йўқ» деган фикр ҳам илгари сурилди.

1947 йилда геолог олим Иброҳим Хамрабоев Нурота тоғларида ишлаб, бу ерда учта олтин кони топади. Энг муҳими шу бўлдики, ҳозирда Ленин мукофотининг лауреати Иброҳим Ҳамрабоев ўзининг илмий-тадқиқот ишлари туфайли Ўзбекистондаги олтин даракчиси маргимуш минерали — арсенопирит эканлигини аниқлаб берди. Бу кашфиёти туфайли олим янги олтин конларини бепоён Қизилқум саҳроларидан излаш кераклигини кўрсатиб берадди.

1957—1968 йиллар давомида бу ерлардан асримизнинг энг катта ютуғи бўлмиш Мурунтов олтин кони топилди.

Текширишлар шуни кўрсатдики, мавжуд олтин конларининг кўпчилигида қадимий кончилар изи шу кунларгача ҳам сақланиб келган. Шундай қадимий кон харобалари Нурота тоғлари — Чарметан, Қороулхона, Қорасойда ҳам кўплаб учрайди. Чарметанда олтин борлиги 1952 йилдаёқ геологларимизга маълум бўлса ҳам саноат аҳамиятига эга эканлиги номаълум эди. Лекин, тоғнинг шу атрофдаги ерларида эски кон харобалари кўп эканлиги геологлардан Х. Тиллаев, Ю. Черневскийларни Чарметанга бўлган қизиқишини оширди. Натижада шу геологларнинг ташаббуси билан Нурота тоғларида яна бир янги Чарметан олтин кони очилди.

Ҳозирги кунда Чарметан геология — разведка ходимлари жадаллик билан меҳнат қилиб, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллик юбилейи шарафига Чарметан олтин конини саноат аҳамиятига эга бўлган истиқболини аниқлаб бериш иштиёқидадирлар. Геологларнинг илмий эҳтимолларига кўра, Чарметан олтин кони Кўчбулоқ олтин кони запаслари билан тенглашса керак. Геологларимиз илмий кўрсатмаларининг амалга ошишига умидворимиз.

М. ЗОКИРОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Х. М. Абдуллаев номидаги Геология ва геофизика институтининг катта илмий ходими.

Дунё хабарлари

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

ПОКИСТОН ВА ҲИНДИСТОН ХАЛҚЛАРИНИНГ МИЛЛИЙ БАЙРАМИ

ПОКИСТОН

Покистон халқи бундан йигирма икки йил муқаддам, 1947 йил 14 августда мустамлака асоратидан қутилиб, сиёсий мустақилликка эришди ва тараққиёт йўлига чиқиб олди. 1956 йил март ойида эса Покистон Ислом Республикаси деб эълон қилинди.

Асрлар бўйи давом этиб келган мустамлакачилик режими, шунингдек ярим оролнинг икки қисмга бўлиб юборилиши натижасида рўй берган иқтисодий қийинчиликлар Покистон экономикасини тушкунликка олиб келди.

Мамлакат экономикасида қишлоқ хўжалиги асосий ўрин эгаллаб, аҳолининг 80 проценти деҳқончилик билан шуғулланади. Мамлакатда асосан шоли, буғдой, жут ва пахта экилади. Покистон жут ишлаб чиқаришда капиталистик давлатлар орасида биринчи, пахта етиштиришда олтинчи ўринни эгаллайди.

Покистон саноати асосан енгил ва қишлоқ хўжалик хом ашёсини қайта ишлайдиган корхоналардан иборат. Мамлакатда металлургия, машинасозлик, ёқилги саноати ва энергетика каби етакчи соҳалар суст ривожланган.

Сўнгги йилларда Покистонда бир қатор янги корхоналар, биринчи навбатда ип-газлама ва жут саноати корхоналари қурилди. Булардан ташқари мамлакатда унча катта бўлмаган автомобиль йиғув заводи, велосипед покришкаси ишлаб чиқарадиган завод, сигарета фабрикаси, анчагина озиқ-овқат ҳамда кўнчилик саноати корхоналари ва ҳарбий заводлар қурилди.

Совет Иттифоқи миллий экономикани юксалтиришда Покистонга яқиндан ёрдам бериб келди ва ҳозирда ҳам ёрдам бермоқда. 1956 йилда Покистонга саноат хом ашёлари, жумладан, пўлат етказиб бериш тўғрисида битим тузди. Покистон ҳукуматининг фойдали қазилмаларни қидириб топиш соҳасида ёрдам кўрсатиш тўғрисидаги илтимосига мувофиқ, 1961 йил 4 мартда Карачида нефть қидириш ва разведка қилиш бўйича Совет-Покистон битими имзоланди.

Совет Иттифоқи билан Покистон ўртасида савдо алоқалари ҳам ривожланиб бормоқда. 1966 йил январида СССР билан Покистон ўртасида тузилган янги савдо битимига мувофиқ ҳар икки давлат ўртасида савдо ҳажми уч баравар кўпайди.

Совет Иттифоқи билан Покистон ўртасидаги дўстлик ва яхши қўшничилик муносабатларини мустаҳкамлаш ишига серқуёш Ўзбекистон ҳам ўз ҳиссасини қўшиб келмоқда. Покистон республикамиздан чигит экадиган сеялкалар, кўприк кранлари, йигирув машиналари, тракторлар ва шу каби бошқа саноат маҳсулотлари сотиб олаётир.

Кейинги йилларда Покистон ҳукумати ўз мустақил ташқи сиёсатини амалга ошириб келмоқда ҳамда социалистик давлатлар билан дўстона алоқалар ўрнатмоқда.

ҲИНДИСТОН

Эркесевар ҳинд халқи бундан 22 йил аввал, 1947 йил 15 августда инглиз мустамлакачиларига қарши миллий-озодлик кураши натижасида мустақилликни қўлга киритди. 1950 йил январь ойида Ҳиндистон Республикаси вужудга келди.

Янги миллий ҳукумат олдида мутсамлакачилик оқибатларини тугатиш, экономикани кўтариш, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, маданиятни юксалтириш ва халқнинг турмуш шароитини яхшилашдек мушкул ҳамда мураккаб вазифалар турар эди. Ҳукумат, бу вазифани бажаришга киришар экан, оғир саноатни барпо этишга, хўжаликни планли асосда ривожлантиришга катта эътибор берди.

Ҳиндистон мустақиллигининг йигирма икки йили ичида Англия ҳукмронлигида ўтган 200 йил давомида эришилганидан кўп нарсаларни қўлга киритишга муваффақ бўлди. Мустақиллик йилларида кўпгина оғир саноат корхоналари, темир йўл ва электростанциялар, катта-катта ирригация иншоотлари вужудга келди. Металлургия, машинасозлик, станоксозлик, химия, нефть, кон саноати барпо этилди.

Мамлакатнинг қишлоқ хўжалигида ҳам катта ўзгаришлар юз берди. Ҳозирги кунда қишлоқ хўжалик кооперативлари ташкил топмоқда. Ғалла етиштириш ва маҳсулдор чорва моллари йил сайин кўпаймоқда.

Ҳиндистон фан ва маданиятни ривожлантириш, соғлиқни сақлаш ишларини яхшилаш, аҳолининг саводини чиқариш, миллий техника ва илмий кадрлар тайёрлаш соҳасида ҳам катта ютуқларга эришмоқда.

Ҳиндистон экономикасининг ривожланишида Совет Иттифоқи бошлиқ социалистик мамлакатларнинг кўрсатаётган беғараз ёрдами катта роль ўйнамоқда. Ҳозир Хиндистонда социалистик мамлакатлар ёрдамида 166, Совет Иттифоқи ёрдами билан 30 дан ортиқ корхона ва объект қуриляпти.

Мамлакатда СССРнинг ёрдамида қад кўтарган Бхилан металлургия комбинати ҳинд халқининг фахри бўлиб қолди. Мамлакатимиз ёрдами билан Браун шаҳрида бунёд этилган нефтни қайта ишлаш заводи эндиликда тўла қувватда ишламоқда.

Совет Иттифоқининг техникавий кўмагида қурилаётган Харвардаги оғир электр жиҳозлари заводи мамлакатнинг энг йирик энергетика машинасозлиги корхоналаридан бири бўлиб қолади.

Совет Ўзбекистони ҳам бир неча йиллардан буён дўст Ҳиндистонга катта ёрдам кўрсатиб келяпти. Ўзбекистон Ҳиндистонга кабель, кран, компрессор станциялари, дизеллар, ирригация асбоб-ускуналари ва бошқа турли саноат маҳсулотларини етказиб бераётир.

Ҳиндистон ҳукумати блокларга қўшилмаслик ҳамда мустамлакачиликка қарши кураш сиёсатини изчиллик билан ўтказиб келмоқда.

Яқинда Ҳиндистон ҳукуматининг Министрлар Кабинети мамлакатдаги 14 та йирик коммерсия банкини национализация қилиш ҳақида қарор қабул қилди. Бу қарорни ҳинд жамоатчилиги зўр мамнуният билан кутиб олди.

Ҳиндистон бош министри Индира Ганди радио орқали ҳукуматнинг бу қарорини тушунтириб берди. Индира Ганди: «Лозим бўлган равишда идора қилинадиган банк системаси халқ олдида турган проблемаларни ҳал қилишга ёрдам беради»,— деди.

Барча совет кишилари қатори Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам Покистон ва Ҳиндистон республикалари халқларини қутлуғ айём билан қизгин табриклайдилар ва уларга экономика ҳамда маданиятни ривожлантиришда янги муваффақиятлар тилайдилар.

Т. ФАЙЗИЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Шарқшунослик институтининг илмий ходими.

Анаби яқинидаги Ал-Хожар металлургия комбинати Жазоир Халқ Демократик Республикаси қора металлургиясининг тўнғичи ҳисобланади.

Металлургия комбинатини барпо этишда Совет Иттифоқининг инженер-техник ходимлари ва кўп қувватли техникалари амалий ёрдам кўрсатди. Суратда: металлургия комбинатининг кўриниши.

АДН — ТАСС фотоси.

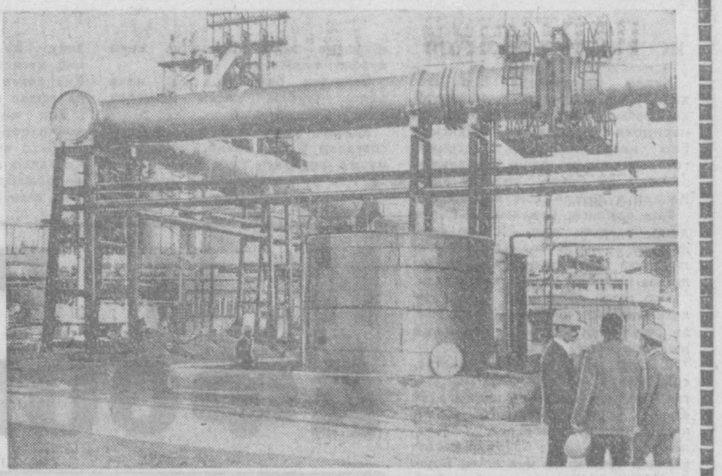

НЕПАЛДА ЛЕНИН КУНЛАРИ

КАТМАНДУ, 13 август. (ТАСС). В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги Непалда кенг нишонланади. ЮНЕСКОнинг Непал миллий комиссияси бугун шу тўғрида қарор қабул қилди. ЮНЕСКОнинг яқинда ўтказилган 15-сессияси маъқуллаган резолюцияга мувофиқ, бу комиссия В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини байрам қилиш юзасидан умумнепал комитетини тузди. Непал маориф ва юстиция министри Басудев Жунган бошчилик қиладиган бу комитетга Непалнинг машҳур жамоат ва давлат арбобларидан 10 киши аъзо бўлиб кирди.

Юбилей йили амалга ошириладиган тадбирлар программаси В. И. Лениннинг ҳаёти ва фаолияти тўғрисида, СССРда маориф ва маданиятнинг ривожланиши ҳақида семинарлар, лекция ва суҳбатлар ўтказишни, кинофильмлар кўрсатишни кўзда тутади.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ ТЎҒРИСИДА ЛЕКЦИЯЛАР

САН-ХОСЕ, (ТАСС). Коста Рика университетида СССРнинг географияси ва тарихи тўғрисида махсус лекциялар курси жорий қилинди. Профессор Армандо Родригес бу курсга раҳбарлик қилади. Армандо Родригес мамлакатдаги университетларнинг энг машҳур ва энг ҳурматли ўқитувчиларидан биридир. У ўтган йили материаллар тўплаш мақсадида Совет Иттифоқига борган эди.

ЁДГОРЛИК ЖОЙЛАРИГА САЁҲАТ

ЎЛАН-БАТОР, (ТАСС). Монголия революцион ёшлар союзига аъзо бўлган йигит ва қизлар монгол ва совет қўшинларининг Халхин — Гол дарёси районида япон агрессорларига қарши олиб борган жанг майдонларига юриш қилдилар. Совет ёшларининг вакиллари ҳам қатнашган бу юриш В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигига ва Монголия халқ революцияси ғалабасининг 50 йиллигига бағишланди.

ЧИКАГОДА ҚАМОҚҚА ОЛИШЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 13 август, (ТАСС). Кеча Чикагода намойишчилар билан полиция ўртасида бўлиб ўтган тўқнашувлардан кейин саккиз негр қамоққа олинди.

«Негрларнинг ҳаракат бирлиги коалицияси» (шаҳардаги 60 дан ортиқ негр жамоаси шу коалицияга бирлашади), ўн минг негрнинг зарур малака ҳосил қила олиши учун уларни ишга олишни қурилиш масалалари билан шуғулланувчи Чикаго кенгашидан илтимос қилган эди. Аммо, бу кенгашнинг раҳбарлари ана шу илтимосни қондиришдан бош тортдилар. Бу ҳол негрларнинг норозилик намойиши ўтказилишига сабаб бўлди.

Негрлар коалицияси кеча уюштирган намойиш қатнашчилари қурилиш майдонларининг бирига қараб йўл олдилар. Полициянинг кучайтирилган нарядлари намойиш қатнашчиларини тарқатиб юбордилар, намойиш ташкилотчилари эса қамоққа олинди.

ИОРДАНИЯНИНГ ЯНГИ ҲУКУМАТИ

НЬЮ-ЙОРК, 13 август. (ТАСС). Иордания короли Ҳусайн Абдил Монейм ар — Рифоий ҳукумати истеъфо берганлиги сабабли таниқли сиёсий арбоб Бахжат Талхунийга янги ҳукумат тузишни топширди. Талхуний илгари ҳам Иорданияда бир неча марта ҳукумат бошлиғи бўлган эди.

ЮПИ агентлиги мухбирининг Аммондан берган хабарида айтилишича, Бахжат Талхуний Иордания янги ҳукуматининг бош министри қилиб тайинланди. Собиқ бош министр Абдил Монейм ар—Рифоий бош министр ўринбосари ва ташқи ишлар министри бўлиб қолди. Мудофаа министри қилиб дивизион генерал Амир Басир Ҳаммаш тайинланди.

КУБА РЕСПУБЛИКАСИ. Гавана атрофларида кофе дарахтларини экиш қизғин давом этмоқда. Охирги икки йил мобайнида 20 миллионга яқин ниҳол ўтқазилди. Уларнинг 4 миллиони келгуси йил ҳосилга киради. Суратда: кофе ниҳоллари экилмоқда.

ПРЕНСА ЛАТИНА — ТАСС фотоси.

СТУДЕНТЛАРНИНГ ҲУҚУҚЛАРИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ЙЎЛИДА

БОГОТА, (ТАСС). Богота университети студентларидан олти минг кишининг забастовкаси давом этмоқда. Бу — университет ташкил этилганидан буён ўтган 18 йил ичида студентларнинг биринчи энг катта забастовкасидир.

Ёшлар университетининг қайта ташкил этилишини, шунингдек университет ректорининг ишдан четлатилишини талаб қилмоқдалар. Юридик факультет декани, беш кафедра мудирлари, шунингдек 37 ўқитувчи студентлар билан бирдамликларини изҳор қилиб истеъфо беришди.

БИРЛИК — АСОСИЙ МАҚСАД

РИМ, (ТАСС). Италиядаги уч партия — Коммунистик партия, Италия пролетар бирлиги социалистик партияси ва социалистик партия ёшлар ташкилотларининг аъзолари ёшларнинг Хельсинкида ўтказиладиган жаҳон учрашувида қатнашадилар.

Демократик ёшлар федерациясининг президенти Анжело Олива «Унита» газетасида босилган суҳбатда қуйидагиларни айтди: биз Хельсинкидаги учрашувдан кейин Вьетнам халқининг узил — кесил ғалабасига ҳисса қўшиш ва шундай қилиб тинчлик ҳамда тараққиёт ишига ёрдам бериш учун ёшлар ҳаракати янада кўпроқ бирлаштирилишига аминмиз.

ҚЎҚОНДА ҚАБУЛ КОМИССИЯСИ

Ҳар йили кўпчилик ўқувчилар мактабнинг 8-10 синфларини тугатганларидан сўнг, олий ўқув юртларида ва техникумларда ўқиш истаги билан кириш имтиҳонларини топширадилар. Шуни айтиш керакки, бу имтиҳонлар фақат институт ёки техникумларда олинарди. Бу, абитуриентларнинг оила аъзоларига, ўқувчиларга ҳам қулай эмас эди.

Бу йил Ўзбекистон ССР Дон ва дон маҳсулотлари саноати министрлиги Тошкент технология техникуми ўқитувчиларининг ташаббусини қўллаб-қувватлади. Абитуриентларга қулай шароит туғдириш мақсадида Тошкент технология техникуми қабул комиссиясининг бир бўлимини Қўқон шаҳридаги янги қурилаётган ун комбинатида очишга қарор қилинди.

Технология техникумининг бўлим мудири Носир Ҳасанов Қўқоннинг қишлоқ мактабларида бўлиб, ўқувчилар ўртасида тушунтириш ишлари олиб борди.

Кириш имтиҳонлари муваффақиятли ўтди. Имтиҳон топширган ўқувчиларнинг деярли ҳаммаси техникумга қабул қилинди. Қўқон ун комбинатининг директори А. Ҳасанов бошчилигидаги коллектив бу ишда катта ёрдам берди.

Қабул қилинган ўқувчилар келажакда дон ва дон маҳсулотларини қайта ишлаш бўйича техник, технолог, элеватор ва тегирмон техник-механиклари бўлиб етишадилар.

Техникум 1 сентябрда ўз талабаларини кенг қучоқ очиб кутиб олади.

Р. ОРИПОВ.

Ўзбекистон энергетика ва автоматика илмий-текшириш институти ходимлари Ленинград политехника институтининг ходимлари билан биргаликда янги стерженли юқори вольт изолятор ишлаб чиқишди. У жуда қулай, ихчам ва арзон. Дастлабки изоляторлар Ўрта Осиё электр узатиш линияларида ўрнатилмоқда. Суратда: (чапдан ўнгга) илмий ходимлар—техника фанлари кандидати Шавкат Соҳибоев, инженер Шуҳрат Камолов ва Зеро Худоёрова янги изоляторларни текшириб кўрмоқдалар.

В. ЛЕЙЗЕРОВИЧ фотоси. (ЎзТАГ).

ДИЛДАГИ ГАПЛАР

БОЛА АЗИЗ...

Икки тарафини қалин дарахтлар қоплаган катта кўчадан кетаётган эдим. Рўпарамдан фарёди бутун кўчани тутиб бир аёл келарди. Турган еримда қотиб қолдим. «Бечора боламлаяпти, фарзандига бирор фалокат юз бердими...» Юрагим увушиб кетди. Аёл ташлаган қадамини сезмас, гандираклаб, ўзини уриб келарди.

Қўлидан тутдим:

— Тинчланинг, нима гап ўзи?

— Болам, ўғлимни уч йилга...

Аёл шу сўздан бўлак гапиролмади. Кўзида ёш шашқатор, гангиб қолган бошини қаёққа урарини билмас, ич-ичидан қуюк тутуни буриқсиб турарди. Ён эшикдан чиққан эркак киши бақувват қўллари билан уни елкаларидан тутди-да:

— Ўзингизни босинг, Қумри опа! Кўча бу, яхши эмас! — деди.

Пўписа билан айтилган сўздан аёл ёшли кўзларини катта очиб атрофга жавдиради. «Мен қаердаман ўзим, болам қани» дерди унинг кўзлари...

Воқеа аянчли эди. Қизиқдим. Аниқлашимча, бу аёлнинг ўғли тўққизинчи синфда ўқишни ташлаб кетган, ундан «мактабга кетдим» деб чиқиб кетса ҳам ўзи мактабга бормай, кўча-кўйда тентираб вақт ўтказган. Бора-бора ноқобил болаларга қўшилиб одамлар киссасидан пулини ўғирлаган. Жиноят устида қўлга тушгач қамалди. Суд уни уч йил озодликдан маҳрум этди.

Қумри опа суд залидан чиқиб келаётган экан. У яккаш «Мўминим» деб йиғларди. Она яхши ният билан фарзандига Мўмин исмини берган. Бироқ, фарзандга Мўмин, Қобил сингари исм беришнинг ўзи билангина бола мўмин-қобил бўлиб қолавермайди-да! Қумри опа боласини «Мўминим» деб эркалаган, «шириним», «тойчоғим» дея ардоқлаган. Оғзидан нимаики чиққан бўлса, топиб берган. Боланинг айтгани-айтган, дегани-деган бўлган. Бола ўжар, ўздан бошқани билмайдиган, ҳатто ота-онани ҳам менсимайдиган бўлиб ўсган.

Оиланинг ҳаёти билан яқинроқ танишиш жараёнида кишини кўп афсуслантирадиган воқеаларнинг гувоҳи бўлдим. Бола қамоққа тушмасдан аввал кунларнинг бирида «тезда йигирма беш сўлкавой топиб берасан» деб онасини қисти-бостига олади.

Бечора она:

— Ҳозир бемаҳал, бўлганда бу пулни олиб қаерга бормоқчисан, эркам? — деб сўрайди.

— Ишингиз бўлмасин, пулни чўзинг.

— Ҳозир йўқ, болажоним, эрталаб албатта топиб бераман.

— Йўқ! Олинг-ей! Йўқ эмиш. Бўпти, йўқ бўлса-йўқ! Ўғирлик қиламан!

— Вой ўлмасам, болам, қўй, ҳозир топиб бераман, — она ранги ўчиб ичкарида пул қидириш билан овора бўлганда бола кўчага отилган...

Орадан кўп эмас, уч-тўрт соат ўтгани ҳам йўқ эди-ки, Мўмин милиция бўлимида ўтирарди.

Нақадар ачинарли ҳол! Мўмин трамвай бекатига чиққанда ўзига ўхшаш икки безори ўртоғи билан тил бириктириб, трамвайдан тушаётган бир шира кайф кишининг пайига тушишган. Унинг киссасидан пулини олаётганларида қўлга тушишган...

Бош эгиб ўтирган, ҳали мурти сабзи урмаган 15—16 ёшли ўспиринни кўз ўнгингизга келтиринг. Унга тикиласиз у, ҳаёл хийла узоққа етаклайди. У катта бўлган оила, ота-она, бувижониси болани энди тетапоя қадам қўйганда қандай эркалагани, «онангни бир сўкиб қўй-чи» дейишлар, бола номаъқул ишни қилганда қувониб, «баракалло» деб уни суйишар. Бу бола учун уйда ҳамма нарса мумкин, дағал гапириш ҳам, тўполон кўтариш ҳам... Ота билан онанинг меҳри шу қадар дарёки, фарзандлари ноқобиллик қилганда қаттиққўл бўлиш, ўз ўрнида танбеҳ бериб, йўлга солиш йўқ: «Эси кириб қолар...».

Фарзандга меҳрибон бўлиш, уни севиш яхши. Бироқ бола шуни сезиши керакки, у яхшилик учун туғилган, одамларга зарар келтириш учун эмас. Унинг ақли, қўллари, қобилияти инсон учун, эл учун хизмат қилмоғи зарур... Ота-она ўз фарзандини ҳамиша шунга ўргатсин.

АХЛОҚ ТЕМАСИДА

Мўминнинг онаси бўлса, билишимча, йўлда қоқилган боласини тўғри йўлга солган, ота-онаси бера олмаган одоб, инсонийлик хислатини сингдирмоқчи бўлган кишиларни қарғар, айюҳаннос солиб кўчани бошига кўтарарди.

Мўмин мактабнинг 9-синфидан ўқишни ташлаб кетган экан, шуниси ачинарлики, у ўқиган мактаб коллективи ҳам «ўқувчимиз нега кетиб қолди?» деб қизиқмаган. Нега?!

Ўғил-қизларимиз бири-биридан ширин, бири-биридан ўткир зеҳнли, қобилиятли. Лекин, афсуски, шолининг ичидан курмак чиққандай Мўмин сингари ноқобил болалар ҳам учраб туради.

Бу хато тарбиянинг оқибати, албатта. «Бола азиз, одоби ундан азиз» деб бечиз айтмаган халқимиз.

БУ ИСРОФГАРЧИЛИК-КУ

Азалдан ажиб анъаналаримиз, расм-одатларимиз, тўй-ҳашамларимиз бор. Оилада фарзанд туғилдими, у билан бирга ота-онанинг қалбида бир олам эзгу орзу-ҳаваслар ҳам туғилади. «Фарзанд кўриб, шодиёнасини ўтказсам, ёру дўстларимни чорлаб, қувончимни бирга баҳам кўрсам» дейди ҳар ким.

Бола ҳар ёшга қадам босганда, туғилган кунида яна меҳмон чақиради. Ўғил-қиз вояга етгач ҳар бир ота-она эса уларни уйлантириш маросимини эса алоҳида ният билан ич-ичидан ҳам қувониб, ҳам ўзгача бир тараддуд билан ўтказади. Ўғил ёки қизини уйлаган ота-она бу маросимнинг нечоғлик мураккаблигини яхши англайди.

Сўзни ўтмишдаги тўйлар ҳақида эмас, ҳозирги замон тўйлари ҳақида бошламоқчиман. Кун сайин, ҳаётимиз сермазмун бўлиб боряпти. Сўзсиз, ҳар бир ота-она ўз фарзанди, кўз қорачиғи ўғил-қизини кўнглидагидай тўй-томоша билан уйлантиришга интилади. Ҳаётда бир марта ўтказиладиган, умр бўйи ёдда қоладиган бу қимматли дақиқаларни нечоғлик дилхушлик билан ўтказишга не етсин!

Яқинда шундай бир тўйда бўлдим. Келин-куёв, тўрда, стол атрофида қавм-қариндош, ёру дўстлар, базм авжида. Бундай қараганда тўймисан тўй ўтяпти. Бир ёқда созандалар, раққосалар...

Столда бутун-бутун пиширилиб қўйилган курка, товуқ гўштлари, тепасида япроқ-япроқ кесилган қази-нориннлар, яна пиширилган гўшт, молнинг тилидан қилинган турли салатлар, кабоб, сомса, манти, палов, ўҳ-ҳў! Стол устида ҳатто пиёла қўярга бўш ўрин йўқ. Лекин меҳмонлар ҳаво дим бўлиб турганидан муздек Тошкент суви ичишга интилишарди холос. Бир хил идишга қўл урилди, айримларига мутлақо қўл тегизилмади. Ҳадемай, куёв томон «Энди азиз меҳмонлар, куёвникига!» дея таклиф қилди. Бирдан ҳамма дув турди. Ташқарида машиналар кутарди. Ёр-ёр, музика садолари остида куёвникига кетилди.

У ерда ҳам келинникидан қолишмайдиган тўкин дастурхон ёзилган... Кўпчиликка мўлжалланган зиёфат столда махтал турарди. Лекин, вақт анча кеч бўлганидан бир қисм меҳмонлар кетиб қолишган. Дастурхонга кўпчилик қўл узатмасди...

Орадан уч-тўрт кун ўтгач, ўша тўйда ёнма-ён ўтирган аёлни трамвайда кўриб қолдим. Тўйдан гап очилган ҳам эди, у:

— Садағаси кетай тўйнинг ҳам. Биласизми, жуда кишини ҳайфи келадиган иш бўляптида! Тўй ўтгач эртаси куни столда шундайгина қўл урилмай қолган таомлар бўрқсиб қолибди. Начора, чорвоқдан пича ерни қазиб, барисини кўмиб юбордик... Бошқа ортиқча сарупо-суруқ сарфларни айтмайсизми, бечора куёв «шовла кетса кетсин, обрў кетмасин» қабилида иш тутиб, анча-мунча қарздор ҳам бўлиб қолди.

Бир мўйсафид бош қимирлатиб «исрофгарчилик» деб қўйди. Яна кимдир: «Мен сендан оширaман», деб шундай қилишади-да» дерди...

— Ундан кўра тўйни бир жойда — ё келин, ё куёвникида тартибли, режаси билан кўнгилдагидай ўтказилса, ҳеч бўлмаса ҳар иккови никида меҳмонларга керагича дастурхон тузалса бўлмайдими? — Ҳамма ялт этиб бу гапни айтган мўйсафидга қаради. Бу таклиф кўпга маъқул тушди.

Ҳа, тўкинчилик деб исрофгарчиликка йўл қўйиб бўладими, ахир!

Ф. УСМОНОВА.

ҚИРҒИЗ АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ ОЛДИДАН

ҚИРҒИЗ АФСОНАЛАРИ

ИССИҚКУЛ АФСОНАСИ

Қадим замонларда бир шаҳар бўлиб, одамлар уни унутиб ҳам юборишган экан. Шаҳардан нарироқда, баланд тоғ чўққисида бир қаср бор экан. Қасрнинг теварак атрофи чуқур жарликлар ва даралар билан ўралган экан. Қасрда қудратли хон яшаркан.

Хон бойлиги, бераҳмлиги билан донг чиқарган экан. У ҳар куни фуқароларини ё ўлдиртирар ёки зиндонга ташларкан. Хон кексалигига қарамай, ишратпараст экан.

Бир куни қандайдир кўчманчи камбағалнинг ниҳоятда гўзал қизи борлигини эшитиб, ўша қизга ишқивоз бўлиб қолипти.

Қиз тоғ этагидаги кичик овулда, сой бўйида яшаркан. Ман-ман деган йигитлар қизнинг юрагига ўт ёқишга уриниб кўришипти. Лекин қиз уларнинг бирортасини ёқтирмапти. Қанча-қанча баҳодир йигитларнинг таклифига қиз «Мен бошқа йигитни севаман» деб жавоб берар экан. Қиз кимни севишини ҳеч ким, ҳатто ўзи ҳам билмас экан.

Қиз фақат бир нарсани эсларкан холос: бир куни тонгда, қуёш нурлари тоғ чўққиларини ёритган пайтда қиз ҳузурида оқ тулпор минган хушсурат йигит пайдо бўлиб қолибди. У қизни отига миндириб, осмон-палакка учиб кетибди. Улар қуюндан ҳам тез учиб, абадий қор билан қопланган жуда баланд тоғ чўққисида тўхтатишибди. Йигит қизни қучоқлаб, юзидан ўпибди. Сўнг хайрлашув олдидан қўлидаги узукни чиқариб, қизнинг бармоғига солиб қўйибди.

— Мен тез орада қайтаман! — дебди йигит. — Узукни ҳеч қачон қўлингдан чиқарма, токи узук қўлингда экан, бошингга сира кулфат тушмайди.

Ўшандан буён неча кун, неча ойлар ўтибди, лекин йигитдан дарак бўлмабди.

Хоннинг совчилари қимматбаҳо совғалар билан келиб, унга турмушга чиқишини таклиф қилишибди. Қиз бу таклифни рад қилибди.

— Мен бошқа йигитни севаман! — деб жавоб берибди қиз. — Севгилимдан бошқа ҳеч кимга турмушга чиқмайман!

Қиз шундай деб, чавандозини яна учратиш умидида яширинча тоққа чиқиб кетибди. У сарсон бўлиб, севгилисини кўп қидирибди, лекин тоғ-тошларнинг акс-садосидан бошқа нарсани эшитмапти.

Шу пайт қўлидаги узук йўқолиб қолганини сезибди-ю, йиғлай-йиғлай уйига қайтибди. Қиз уйига етмай туриб, уни қуролли отлиқлар қуршаб, қоронғи дарага олиб кетишибди.

Қўл-оёғини ечиб, кўзини очганларида қиз ғоят дабдабали, шоҳона зийнатларини кўрибди. Хоннинг қасрига келиб қолганини сезибди. Бу ердан тириклайин қочиб қутилиш мумкин эмас экан. Қиз хонга хотин бўлгунча ўлимини афзал кўрибди.

Хон қизнинг ҳусну-латофатига қойил қолиб, унга мислсиз қимматбаҳо совғалар инъом қилибди. Совғалар қизнинг иродасини синдиролмабди.

— Мен бошқа кишини яхши кўраман, ҳеч қачон сенга тегмайман! — дер экан доимо қиз.

Хон қизни яхшиликча кўндиролмагач, золимлиги қўзғабди. У совғалар билан эришолмаган нарсасига куч билан етишмоқчи бўлибди. У охирги марта қиздан сўрабди, муҳаббат учун ҳамма нарсага, ҳатто озод қилиб юборишга ҳам тайёрлигини айтибди.

— Йўқ, мен бошқани яхши кўраман! — аввалгидай жавоб қилибди қиз.

Хон ғазабланиб, йиртқич ҳайвондай қизга ташланибди, лекин қиз бир сакраб, деразага чиқиб олибди.

— Йўқ, хон, мен ҳеч қачон сенга тегмайман! — дебди қиз ва чинқирганича ўзини пастга отибди. Шу заҳоти мустаҳкам деворлар тебраниб, метин устунлар қулаб тушибди. Кекса хоннинг ҳайбатли қасри дарёга қулаб тушибди. Сой суви тошиб ҳамма ёқни босиб кетибди. Хон қасрининг харобалари сув остида қолса ҳам, тошқин тўхтамай, бутун водийни сув босибди.

Машъум хон қасрининг ўрнида, баҳайбат ялонғоч қоялар ўртасида осмондай мовий ва биллурдай мусаффо, ҳароратли тоғ кўли пайдо бўлибди. Одамлар уни «Иссиқкўл» деб аташибди.

Сокин ёз оқшомлари, қуёш тоғлар ортига ёнбошлаганда зумраддай шаффоф кўл бетида ҳозиргача афсонавий қаср харобалари кўринар, гўзал қизнинг мунгли қўшиғи эшитилар экан.

ЕТТИ ҚАРОҚЧИ

Жуда қадим замонларда етти қароқчи ўтган экан. Бир куни улар Туркум юлдузларнинг қизи гул юзли гўзални олиб қочиб, осмони — фалакка кўтарилишибди. Туркум юлдузлар шу заҳоти улар кетидан қува бошлашибди.

Қароқчилар Тонг юлдузи — Зуҳрога яқинлашиб, ундан ёрдам сўрашибди:

— Биз Туркум юлдузларнинг гул юзли қизини олиб қочдик. Улар ҳозир орқамиздан қувиб келишаябди. Бизга ёрдам қил!

— Қимиз — ичканники, қиз — уйланганники, — деб жавоб қилибди Тонг юлдузи. — Шунинг учун қўрқишнинг ҳожати йўқ. Шу ерда осмонда бемалол яшайверинглар.

Орадан кўп ўтмай, Туркум юлдузлар ҳам Тонг юлдузи олдига келишибди.

— Бизнинг дунёда ёлғиз гўзал қизимиз бор эди, — дейишибди улар. — Шу қизимизни етти қароқчи ўғирлаб кетди. Уларни қувиб етаолмаябмиз. Ҳақиқат қилиб, фармон бер, қизимизни қайтариб беришсин.

— Балки, қизингиз ўзи қароқчилар билан кетишни хоҳлагандир? — деб жавоб берибди Тонг юлдузи. — Бунинг устига қароқчилар менинг гапимга қулоқ солишармиди? Яхшиси, уларни ўзингиз қувиб етиб, қизингизни тортиб олинг.

Туркум юлдузлар яна қароқчиларни қувиб кетишибди. Етти қароқчи ҳозиргача Тонг юлдузи теварагида айланиб, қочиб юришар, Туркум юлдузлари эса сира уларни қувиб етолмас экан.

Ўшандан бери қирғизлар Тонг юлдузи атрофидаги юлдузларни «Етти қароқчи» деб аташар экан. Етти қароқчи эса гул юзли қизнинг жамолини ҳанузгача бегоналардан яшириб юришар экан.

Т. ИСМОИЛОВ таржимаси.

ТОҒ БАҒРИДА

ЧОТҚОЛ тизмалари бўйлаб йиллик практик машғулот ўтказаётган Тошкент Давлат университети география факультетининг талабаларини излаб узоқ юрдик. Гўзал Тянь-Шаннинг кўплаб сўқмоқ ва ўйноқи дарёларидан ўтдик.

Кечга яқин баланд тоғлар орасида манзилга етиб келдик. Чодирларда бирин-кетин чироқлар ёнди. Тоғ оралиғи студентларнинг шўх хандаларига тўлди. Кимдир рубобда дилрабо «Роҳат»ни чалса, кимдир ўйин тушарди.

«Бош штаб» деб номланган чодир томон юрдик. Бу ерда бизларни доцент Турғун Мирзаалиев илиқ қарши олди.

Турғун ака муздай елга ўзини тутиб, ҳикоя қилади:

— Шаҳардан узоқ бўлганимиз билан зерикмаймиз. Бу ернинг ўз романтикаси, гашти бор. Келганимизга анча бўлиб қолди. Шу давр ичида студентларимиз кўпгина фойдали машғулотлар ўтказиб, билимларини мустаҳкамладилар. Улар тоғ рельефининг турли шаклларига оид тупроқ ва ўсимликлар билан танишиб, метереологик кузатишлар олиб бордилар. Практика асосида шу ернинг ўзида ҳисобот бермоқдалар. Тоғ районини йирик масштабли харитага тушириш усулларини эса ўқитувчилардан Ҳусан Маъсудов, Шуҳрат Зокировлардан ўргандилар.

— Бугун практикамизнинг иккинчи қисмини бошлаймиз, — деб сўзини давом эттирди Мирзаалиев. — студентлар тоғ шароитида геодезия ва картографиядан машғулотлар ўтказадилар. Улар кафедрамизнинг биринчи картографик мутахассислари бўлиб етишадилар.

Эрта тонгда студентларнинг ғовур-ғувуридан уйғониб кетдик. Ҳамма ўз участкасига практик машғулотни давом эттириш учун шошиларди.

1-суратда: 2-курс студентларидан Жўра Норқулов, Саидмурод Саидаҳмедовлар билан геодезия ва картография кафедрасининг мудири доцент Т. Мирзаалиев амалий машғулот ўтказмоқда.

2-суратда: доцент Ч. Гальков раҳбарлигида қуруқлик гидрологияси бўйича бўлажак мутахассислар геодезиядан машғулот ўтказишмоқда. Студентлар Шавкат Галиуллин, Аваз Абдураҳмонов, Роза Собитовалар ўз ихтисослари бўйича янгиликларни қизиқиб ўрганмоқдалар.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ.
Автор фотолари.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ДМИТРИЙ ИЛЬИЧ УЛЬЯНОВ ТЎҒРИСИДА ҲУЖЖАТЛИ ҚИССА

Сиёсий адабиёт нашриётида «Ульяновлар оиласи» туркумида «Ука» китоби босилиб чиқди. Р. И. Хигеровичнинг бу ҳужжатли қиссаси В. И. Лениннинг укаси — Д. И. Ульяновнинг ҳаёти ва фаолияти тўғрисида ҳикоя қилади.

Китобхон саҳифаларда Дмитрий Ильичнинг гимназиядаги шогирдлик йиллари тўғрисида ўқийди, унинг ҳаёт йўли билан танишади.

(ТАСС мухбири).

«ПИОНЕРЛАР ЛЕНИН ҲАҚИДА КУЙЛАЙДИЛАР»

Ғофур Ғулом номидаги бадиий адабиёт нашриёти В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги муносабати билан «Пионерлар Ленин тўғрисида куйлайдилар» тўпламини жамоатчилик асосида нашр этди. Бу тўпламда ўзбек композиторларининг болалар учун ёзган қўшиқлари бор. Ўзбекистон касаба союзларининг бадиий ҳаваскорлик уйи тўпламни республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби Г. Мушель ва шоир Ж. Жабборов таҳрири остида босмага тайёрлаган эди.

Бадиий ҳаваскорлик уйи ишчи ва қишлоқ клубларининг ижодий ҳаваскорлик коллективлари учун қўшиқлар тўплами, ўзбек халқ чолғу асбоблари оркестрлари учун музика асарлари партитураси тўпламини тайёрлаган эди. Бу тўпламлар босмага берилди.

(ЎзТАГ).

СПОРТ

СПАРТАКИАДА МУКОФОТЧИЛАРИ

ВОЛЕЙБОЛ. Ленинградда касаба союз спортчилари программасига киритилган волейбол мусобақалари тугади. Ўзбекистоннинг аёллар терма командаси мамлакатнинг энг кучли коллективларидан бири эканлигини намойиш қилди. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган тренер Александр Израилов шогирдлари бронза медали олишга сазовор бўлдилар. Улар сўнгги учрашувда Украина волейболчиларини 3:2 ҳисобида ютдилар. Волейболчи қизларимиздан олимпиада чемпиони Вера Галушко, СССР ёшлар терма командасининг аъзоси Люда Юшмаева, Колюшева, Рагулина, Собитова ҳамда команда капитани Грегите зўр уюшқоқлик билан ўйнаб кучли спорт маҳоратини намойиш қилдилар.

●

ШТАНГА. Тошкентлик штангачи Юрий Расческин спартакиаданинг кумуш совриндори бўлди. Халқаро классли спорт мастери Эркин Каримов ўз вазнида умумий тўртинчи ўрин билан кифояланди. У фақат толчок машқидагина учинчи мукофотли ўринни эгаллади. Эркиннинг командадошлари орасида Сарвар Муртозоев ва олмалиқлик Николай Гузев ҳам республикамиз спорт шарафини юқори кўтардилар. Муртозоев уч курашда 395 килограмм натижа билан спартакиаданинг бронза медалини қўлга киритди. Бу оғир атлетикачи штангани силтаб кўтаришда ҳамма рақибларидан ўзиб кетди. У эришган 120 килограмм натижа ҳамшаҳримизга бу машқда олтин медаль келтирди. Жимда ҳам Сарвар учинчи мукофотли ўринни қўлга киритди. Николай Гусев ярим ўрта вазнлилар орасида 405 килограмм натижа кўрсатиб, бронза медали эгаси бўлди. Бундан ташқари у силтаб кўтаришда кумуш медаль, жимда бронза медали олди.

●

СУЗИШ. Ўзбекистонлик сузувчиларнинг иттифоқ миқёсида эришаётган ютуқларига кўникиб қолганмиз. Бу сафар ҳам сузувчиларимиз республика командасига қимматли очколар келтиришди. Сергей Конов 100 метрга «дельфин» усулида сузишда 59,6 секунд натижага эришиб, кумуш медаль эгаси бўлди. Аёллар ўртасида эса Зоя Ермилова шундай мукофотга сазовор бўлди. У 1 минут 12,4 секунд натижа билан Ўзбекистоннинг янги рекордини қўйди. Умуман 100 метрга «дельфин» усулида сузишда ҳамшаҳарларимиз рақибларидан анча устунлик қилдилар. Бронза медали ҳам командамиз аъзоси Г. Руденкога тегди. Ўзбекистон терма командаси эстафета сузишда республиканинг 4 та рекордини ўрнатди. 400 метрга эркин услубда сузган Владимир Беляев ҳам рекорд автори бўлди (4 минут 31,6 секунд). Сузувчиларимиз уч кунлик мусобақадан сўнг тўртинчи ўринда боришмоқда.

●

БАСКЕТБОЛ. Баскетболчилар турнири тамом бўлди. Ўзбекистон касаба союз спортчилари эркаклар командаси мусобақани еттинчи ўринда, аёлларимиз бешинчи ўринда якунладилар.

●

ШАХМАТ. Ленинград касаба союзлари шахматчиларининг энг кучли вакиллари ўртасидаги қизғин мусобақаларнинг гувоҳи бўлмоқда. Бу ерда эркаклар ўртасида гроссмейстер В. Корчной олдинда бормоқда. Аёллар ўртасида эса тошкентлик ёш қиз Алла Мкртчяннинг ўйини ҳамманинг ҳавасини келтирмоқда. У билан москвалик Н. Коноплёва 6 тадан очко тўплаб, биринчи ўринда боришмоқда.

●

ЭРКИН КУРАШ. Полвонлар Тбилисида беллашишмоқда. Бу ердан Йўлдош Асрақулов билан Леонид Шепилов кумуш медаль олиб қайтишмоқда. Классик курашчилар орасида эса республикамиз вакили Шодиев иккинчи ўринни эгаллашга муваффақ бўлди.

* * *

Касаба союз спортчилари спартакиадасида республикамиз командаси кун сайин ўз натижасини яхшилаб бораётир. Ҳозир Ўзбекистон спортчилари умумкоманда ҳисобида тўққизинчи ўринга чиқдилар. Улар саккизинчи ўринда бораётган Эстония командасидан 12 очкогина орқадалар.

ҒАЛАБА ЯҚИН ЭДИ

13 август куни «олтилар турнири»да иштирок этаётган «Пахтакор» Куйбишев шаҳрида «Крилья Советов» билан қайта мусобақалашди. Биринчи ўйинни ғалаба билан тугатган ҳамшаҳарларимиз бу гал ҳам икки очко қўлга киритай деб турган эдилар. Бектошев урган тўп «Пахтакор»ни олдинга олиб чиққан эди, аммо ўйин тугашига 3 минут қолганда майдон эгаларининг ҳужумчиси Казаков ҳисобни тенглаштиришга муваффақ бўлди. Шу куни «Уралмаш» Москва темир йўлчилари билан иккинчи марта ўйнаб, ғалабага эришди — 1:0. «Арарат» ўз майдонида «Қайрат»ни яна мағлубиятга учратди — 2:0. Бугунга келиб «олтилар турнири»да вазият қуйидагича:

Командалар	Ў.	Т.	О.
«Арарат»	22	24—27	22
«Уралмаш»	22	12—19	19
«Пахтакор»	21	19—26	18
«Қайрат»	21	17—24	16
«Кр. Советов»	22	20—28	14
«Локомотив»	22	15—27	14

Сафардан қайтган пахтакорчилар 21 ва 24 август кунлари ўз майдонида «Уралмаш» билан ўйнайдилар.

Қон қуювчиларнинг халқаро конгрессига

Шу йил август ойида жонажон пойтахтимиз Москвада қон қуювчиларнинг XII жаҳон конгресси бўлади. Конгресс қатнашчилари трансфизиология ва гематология соҳасида эришилаётган муваффақиятларни кенг ва атрофлича муҳокама қиладилар. Медицина олимлари қондан тўғри фойдаланиш, уни сақлаш, қон препаратлари ва уларнинг ўрнини босадиган дорилардан фойдаланишга оид 500 дан кўпроқ докладларини муҳокама қиладилар.

Қон қуювчиларнинг жаҳон конгрессида республикамизнинг, шу жумладан, пойтахтимизнинг кўпгина олимлари ҳам иштирок этадилар. Конгрессга сайланган делегатлар орасида Н. Давронова, Г. Левен, Х. Ҳакимов каби олимлар ҳам бор.

КАЛИНИН районидаги мактаб ўқувчиларининг ёзги каникулалари мазмунли ва хушчақчақ ўтмоқда. Улар пионер лагерларида дам олмоқдалар, илмий текшириш институти боғларида фойдали меҳнат билан шуғулланмоқдалар. Суратда: ўқувчи Ф. Тожиева ва пионер вожатий Ш. Қайтазовлар сабзавотчилик, полизчилик ва картошка илмий-текшириш институти боғида олма узиш пайтида.

Х. Ҳайитмуҳамедов фотоси. (ЎзТАГ).

ШОАҲМАД ШОМАҲМУДОВ

Ажойиб инсон Шоаҳмад Шомаҳмудовнинг юраги уришдан тўхтади. Унинг одамийлигини фақат мамлакатимиздагина эмас, чет элларда ҳам кўп кишилар билишарди. Одамлар Улуғ Ватан уруши йилларида хотини Баҳри билан ҳар хил миллат фарзандлари бўлган 14 болани ўз бағрига олган тошкентлик темирчининг олий инсоний ишлари олдида таъзим қиладилар.

Етимлар темирчининг уйида фақат бошпанагина топиб қолмай, балки меҳрибон ота-она ҳам топдилар. Болалар улғайиб маълумот олишди, ишлашяпти, Шомаҳмудовларнинг янги авлоди — неваралар ўсишяпти.

Шонли бу ишни халқимиз мутлақо унутмайди.

Тошкентда зилзила туфайли шаҳарга катта мусибат тушганда Шоаҳмад Шомаҳмудов ўз ҳамшаҳарларига зилзиладан зарар кўрган кишиларни бошпана билан таъминлаш тўғрисида мурожаат қилди.

Биз у мурожаат сатрларини ҳамон эслаймиз: «Мен уйи шикастланмай қолган ҳар бир кишига мурожаат қиламан: атрофга қаранг... Минг йиллик шаҳар буни мутлақо унутмайди...».

У шаҳримизнинг ғурури ва номуси эди. Ўз болалик қувончини сезмаган, қалб оловини кишилар учун берган бу инсон достонларда, қўшиқларда, фильмларда узоқ яшайди... Қалбимизда у мангу қолади!

Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитети, Тошкент шаҳар совети.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — **Кўрсатишлар программаси,** 18.35 — **Ишчилар синфининг ўринбосарлари** (Самарқанд шаҳридан кўрсатилади, ўзбек тилида).

Рус тилида: 19.25 — **Телеянгиликлар,** 19.40 — **Ленинча меҳнат вахтасида,** 20.00 — **Музикали эшиттириш,** 21.00 — **Кўрсатишлар программаси.**

Ўзбек тилида: 21.05 — **Телеянгиликлар,** 21.20 — **Қизил Армиямиз** (киноленинннома), 21.45 — **Навоий назми тароналари,** 22.20 — **«Бўстон» služ тележурнали** (Самарқанд шаҳридан кўрсатилади).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 дан — **Москва кўрсатади.**

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 18.00 — **Мушукнинг саргузашти** (болалар учун қўғирчоқ фильм), 18.30 — **Авлиё Иорген байрами** (бадиий фильм).

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — **Солдат йўлидан** (ҳужжатли фильм), 20.20 — **Корея халқининг миллий байрами.**

Рус тилида: 20.40 — **Дуэнья** (телеспектакль).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/VIII да **Ўғил уйлантириш,** 16/VIII да **Қайнона.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Ҳужумкор бўл — «ЧАЙКА», ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Кўзғолончилар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Бомбай тун оғушида — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Тайга хўжайини (эрталаб соат 11 да), **Қизларни ўғирлаш** (кундуз ва кечқурун) — САНЪАТ САРОЙИ.

Сокин кварталдаги қотиллик — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

кеч соат 9 ва 10-40 минутда бошланади)

Тайга хўжайини — «ФЕСТИВАЛЬ».

Ҳужумкор бўл — «ХЕВА».

Бомбай тун оғушида — ТЕЛЬМАН номли.

А. С. ПУШКИН НОМЛИ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА

15 августда

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ ВА ЭСТРАДАСИ АРТИСТЛАРИНИНГ

КАТТА КОНЦЕРТЛАРИ

Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артистлар **Қ. ИСКАНДАРОВ, М. АБДУЛЛАЕВА,** солистлар **Ф. УМАРОВ, Г. ОТАБОЕВА, А. РУСТАМОВ, Д. АБДУЛЛАЕВА, Т. ҚОДИРОВА, Т. РИСМЕТОВА, У. ХЎЖАЕВ, Ж. УСМОНОВ, Т. АВАЗОВ** ва бошқалар қатнашади.

Ўзбек чолғу ансамбли жўр бўлади.

Программани Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист **М. МУСАЕВА** олиб боради.

Концерт кеч соат 8 яримда бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

16 АВГУСТДА ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИ 51-МАВСУМИНИНГ ОЧИЛИШИ

Театр зали шамоллатиб туриладк, радиолар ўрнатилган. Томоша вақтида текстлар рус тилига таржима қилинади.

САНЪАТ САРОЙИДА

18 августдан

янги, рангли, кенг экранли «УЛКАН СЕВГИ СЕРЕНАДАСИ» Америка бадиий фильми

НАМОЙИШ ҚИЛИНАДИ.

Фильм таниқли итальян қўшиқчиси Марио Ланцнинг кар қизга бўлган муҳаббати тарихи ҳақида ҳикоя қилади.

«Корона-фильм», «Метро-Голдвин-Майер» (АҚШ) маҳсулоти.

Сеанслар эрталаб соат 11, кундуз 1,5 ярим ва кеч 9 яримда бошланади.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинмоқда.

Олдиндан билет сотиш кассаси очиқ.

Керакли справкалар учун 42034, 42174 телефони орқали мурожаат қилинсин.

Алоқа магистрал тармоқлари қурилиши трассасида ишлаш учун «МЕЖГОРСВЯЗЬСТРОЙ» ТРЕСТИНИНГ 4-ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ БОШҚАРМАСИГА

шоферлар, автокранчилар, экскаваторчилар, тракторчилар, бульдозерчилар, механиклар;

Тошкент шаҳрида ишлаш учун: **секретарь-машинистка, бухгалтерлар, товаршунослар, экспедиторлар**

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, У. Юсупов кўчаси, «Баҳор» переулкаси (10-троллейбус, 10-трамвай, 8, 10, 14-автобусларнинг «Нашриёт» бекати). Телефонлар: 33-64-25, 4-34-44, 4-32-59.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Б — 2345. Р. 16357. ИНДЕКС — 6469.